

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Evy Sakálovej a sudcov JUDr. Edity Bakošovej a JUDr. Ľubora Šeba v právnej veci žalobkyně **P. K.**, bývajúcej v K., zastúpenej JUDr. J. S., advokátom v P., proti žalovanému **Ministerstvu hospodárstva Slovenskej republiky**, Bratislava, Mierová č. 19, **o zaplatenie peňažnej náhrady**, vedenej na Okresnom súde Bratislava II pod sp.zn. 18 C 237/95, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Okresného súdu Bratislava II z 28. apríla 2006 č.k. 18 C 237/95-138 a rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 27. marca 2008 sp.zn. 3 Co 415/06 rozhodol

t a k t o :

Mimoriadne dovolanie **z a m i e t a .**

Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni náhradu trov dovolacieho konania 64,18 € k rukám advokáta JUDr. J. S., do 3 dní.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava II rozsudkom z 28. apríla 2006 č.k. 18 C 237/95-138 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni 133 970,-- Sk spolu s 3 % úrokom z omeškania ročne od 1. augusta 1994 do 1. mája 1995 a vo výške 22 % ročne od 1. mája 1995 až do zaplatenia a nahradiť jej trovy konania vo výške 35 520,-- Sk k rukám právneho zástupcu, všetko do 3 dní. Vo zvyšku konanie zastavil. Zároveň zaviazal žalovaného zaplatiť na účet súdu náhradu trov konania štátu vo výške 5 400,-- Sk. Takto rozhodol, keď na základe vykonaného dokazovania najmä znaleckého, s prihliadnutím na ustanovenie § 14 ods. 1 zák. č. 403/1990 Zb. o zmiernení následkov niektorých majetkových krívd v znení neskorších

predpisov (ďalej len „zák. č. 403/1990 Zb.“) považoval peňažnú náhradu za zdemolované nehnuteľnosti vo výške 133 970,- Sk za primeranú. V časti týkajúcej sa úrokov z omeškania, poukázal na to, že príslušné ministerstvo bolo podľa § 19 ods. 3 a 4 zák. č. 403/1990 Zb. povinné vyplatiť náhradu do jedného roka po tom, čo dostalo výzvu. Keďže následne bola uzavretá dohoda a vyššie požadované plnenie sa preukázalo ako oprávnené, žalovaný sa dostal s plnením náhrady do omeškania a preto žalobkyni priznal okrem istiny aj požadované úroky z omeškania. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 3 O.s.p. v spojení s § 149 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalovaného proti výroku týkajúceho sa úrokov z omeškania a trov konania rozsudkom z 27. marca 2008 sp.zn. 3 Co 415/06 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil, keď ho v tejto časti považoval za vecne správny (§ 219 O.s.p.). Svoje rozhodnutie odôvodnil s poukazom na § 14 ods. 1 zák. č. 403/1990 Zb., § 121 ods. 3, § 517 ods. 1 a § 559 ods. 2 Občianskeho zákonníka a v konaní preukázanou skutočnosťou, že žalobkyňa vyzvala žalovaného na poskytnutie finančnej náhrady vo výzve, ktorá bola žalovanému doručená 26. apríla 1991, a že žalovaný v liste z 25. apríla 1994 uznal uplatnený nárok podľa zák. č. 403/1990 Zb. za oprávnený a následne jej listom z 11. mája 1994 oznámil výšku peňažnej náhrady. Za správny nepovažoval názor žalovaného, že začiatok na plnenie môže vzniknúť až dňom ak sa preukáže právo a presná výška na plnenie. Zdôraznil, že povinnosť vyplatiť peňažnú náhradu je daná v zákone, t.j. uplynutím jedného roka po tom, čo dostal výzvu, t.j. do 26. apríla 1991. Podľa názoru odvolacieho súdu omeškanie nastalo priamo zo zákona uplynutím času plnenia a žalovaný uplynutím jedného roka, t.j. od 27. apríla 1991, je v omeškaní s výplatou peňažnej náhrady bez ohľadu na to, čo jeho omeškanie spôsobilo. Odvolací súd považoval za vecne správny aj výrok rozsudku súdu prvého stupňa o náhrade trov prvostupňového konania. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p., keď žalobkyni, úspešnej v odvolacom konaní túto náhradu trov konania priznal.

Proti rozsudku Okresného súdu Bratislava II z 28. apríla 2006 č.k. 18 C 237/95-138 a rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 27. marca 2008 sp.zn. 3 Co 415/06 v časti výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobkyni úroky z omeškania a trovy konania, podal na základe podnetu žalovaného mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky a žiadal uvedené rozsudky v napadnutej časti zrušiť a vec vrátiť Okresnému súdu Bratislava II na ďalšie konanie. Vytýkal súdom oboch stupňov, že sa pri rozhodovaní neriadili

ustanoveniami § 1 až § 3 O.s.p., § 14 ods. 1, § 19 ods. 4, § 19a ods. 3 a 4 zák. č. 403/1990 Zb. a § 517 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka. Podľa jeho názoru súdy mali vziať do úvahy tú skutočnosť, že žalovaný vo veci peňažnej náhrady podľa § 14 zák. č. 403/1990 Zb. už plniť túto peňažnú náhradu určil podľa § 19a citovaného zákona. Napriek tejto skutočnosti súdy rozhodli tak, akoby žalovaný peňažnú náhradu vôbec neposkytol, resp. túto určil v rozpore s § 19a citovaného zákona. Bola to práve žalobkyňa, ktorá nesprávnymi a rozdielnymi údajmi spôsobila nesprávne určenie peňažnej náhrady. Až znalecké dokazovanie nariadené súdom odstránilo nedostatky vyplývajúce zo znaleckých posudkov predložených žalobkyňou. Ak by oprávnená osoba uviedla také údaje, aké sú uvedené v znaleckom posudku vypracovanom na základe uznesenia súdu, určil by žalovaný peňažnú náhradu zodpovedajúcu po jeho úprave a v stanovenej výške. Podľa názoru dovolateľa súdy mali predmetnú vec posudzovať samostatne, ako doplatok zistený na základe nových skutočností, a nie tak, ako by príslušný orgán štátu peňažnú náhradu vôbec neposkytol. Poukázal na to, že bol tiež nesprávne aplikovaný § 19 ods. 4 zák. č. 403/1990 Zb., nakoľko uvedená lehota je podmienená doložením dokladov podľa § 6 a podľa § 14 ods. 1 aj postupom uvedeným v § 19a tohto zákona. Z uvedeného podľa jeho názoru vyplýva, že táto lehota začína plynúť po doložení všetkých nevyhnutných dokladov, ktoré sú potrebné k určaniu peňažnej náhrady. V tejto lehote príslušné ministerstvo peňažnú náhradu určilo v súlade s § 19a citovaného zákona a túto aj oprávnenej osobe uhradilo.

Žalobkyňa považovala mimoriadne dovolanie za nedôvodné.

Žalovaný navrhol mimoriadnemu dovolaniu v plnom rozsahu vyhovieť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ktorý v danej veci konal ako súd dovolací (§ 10a ods. 3 O.s.p.), po zistení, že mimoriadne dovolanie bolo podané včas osobou oprávnenou na tento opravný prostriedok (§ 243g O.s.p.), preskúmal vec bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie nie je dôvodné.

V konaní o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky je dovolací súd viazaný rozsahom dovolania, ako aj uplatneným dovolacím dôvodom vrátane jeho obsahového vymedzenia (§ 243i ods. 2 v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p.). Obligatórne sa zaoberá len vadami konania uvedenými v § 237 O.s.p. a inými vadami, pokiaľ tieto vady mali

za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Takéto vady dovolateľ v mimoriadnom dovolaní nenamietal a dovolací súd ich ani nezistil.

Mimoriadne dovolanie ako dovolací dôvod uvádza, že napadnuté rozhodnutia spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm.c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

V mimoriadnom dovolaní generálny prokurátor spochybňuje postup súdov v tom, že nevzali do úvahy, že žalovaný vo veci peňažnej náhrady podľa § 14 zák. č. 403/1990 Zb. už plnil a túto peňažnú náhradu určil podľa § 19a citovaného zákona a že v prípadoch nároku na peňažnú náhradu záväzkový vzťah vzniká až určením peňažnej náhrady príslušným orgánom štátu. Nepovažoval za správnu ani aplikáciu § 19 ods. 4 citovaného zákona, nakoľko uvedená lehota je podmienená doložením dokladov podľa § 6 a podľa § 14 ods. 1 aj postupom uvedeným v § 19a zákona a tak lehota začína plynúť po doložení všetkých nevyhnutných dokladov, ktoré sú potrebné k určeniu peňažného nároku.

Podľa § 6 ods. 1 zák. č. 403/1990 Zb. vlastník pripojí k písomnej výzve o vydanie veci potvrdenie okresného národného výboru, v ktorého územnom obvode sa nehnuteľnosť nachádza (ďalej len „okresný národný výbor“), o odňatí veci podľa zákona č. 71/1959 Zb. alebo potvrdenie odvetvového ministerstva o znárodnení po roku 1955 alebo výmer tohto ministerstva o znárodnení a jeho rozsahu a o tom, komu bola vec odňatá. Tieto doklady možno nahradiť výpisom z pozemkovej knihy alebo iným vierohodným dokladom, ak obsahujú právny dôvod odňatia a meno osoby (osôb), ktorej bola vec odňatá.

Podľa odseku 2 v prípade prevodu nehnuteľnosti podľa vládneho nariadenia č. 15/1959 Zb. sa k výzve pripojí potvrdenie okresného národného výboru o odňatí veci a o tom, komu bola odňatá. Tieto doklady možno nahradiť rovnakým spôsobom ako doklady podľa odseku 1. K výzve sa ďalej pripojí potvrdenie okresného národného výboru

a/ o výške sumy, ktorá sa za odňatú vec vlastníkovi vyplatila (ďalej len vyplatená suma), s uvedením povinnej osoby, ktorá ju zaplatila,

b/ o tom, či príslušné ministerstvo financií alebo Správa pre veci majetkové a devízové za odňaté veci vyplatili mimoriadne odškodnenie zo štátneho rozpočtu (ďalej len „odškodnenie“), komu sa vyplatilo a v akej výške.

Podľa § 14 ods. 1 zák. č. 403/1990 Zb. za stavbu, ktorá bola demolovaná, a za nehnuteľnosti, za ktoré peňažná náhrada prislúcha podľa § 10, poskytne príslušné ministerstvo pre správu národného majetku a jeho privatizáciu oprávnenej osobe na jej výzvu doloženú podľa § 6 peňažnú náhradu (ďalej len „náhrada“) vo výške stanovenej podľa stavu ku dňu odňatia, a to postupom uvedeným v § 19a, s pripočítaním 3 % z tejto sumy za každý rok od odňatia do dňa účinnosti tohto zákona.

Podľa § 19 ods. 4 citovaného zákona príslušné ministerstvo pre správu národného majetku a jeho privatizáciu je povinné sumy podľa odseku 3 vyplatiť najneskôr do jedného roka po tom, čo výzvu dostalo.

Podľa § 19a ods. 1 zák. č. 403/1990 Zb. pre oceňovanie všetkých stavieb pre účely tohto zákona sa použije I. časť, prvá hlava vyhlášky č. 73/1964 Zb. (ďalej len „vyhláška“).

Podľa odseku 4 spôsob ocenenia s použitím vyhlášky určí v jednotlivých prípadoch príslušné ministerstvo pre správu národného majetku a jeho privatizáciu.

Podľa § 517 ods. 1 veta prvá Občianskeho zákonníka dlžník, ktorý svoj dlh riadne a včas nesplní je v omeškaní.

Podľa odseku 2 ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania, výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

V danej veci súdy oboch stupňov správne postupovali, keď nárok žalobkyne posúdili podľa § 14 ods. 1 zák. č. 403/1990 Zb. Citované ustanovenie zdôrazňuje výzvu doloženú podľa ustanovenia § 6, v ktorom zákon taxatívne vymenúva doklady, ktoré oprávnená osoba má povinnosť k výzve pripojiť a to s ohľadom na to, akým spôsobom k odňatiu veci došlo (či podľa zák. č. 71/1959 Zb. alebo vládneho nariadenia č. 15/1959 Zb.). Z ustanovenia § 6 zák. č. 403/1990 Zb. pre oprávnenú osobu nevyplýva predkladať právne relevantné dôkazy preukazujúce výšku peňažnej náhrady, t.j. znalecké posudky, prípadne iné dôkazy, z ktorých by bolo možné určiť peňažnú náhradu za zdemolované stavby. Práve naopak

určenie spôsobu ocenenia s použitím vyhlášky (vyhl. č. 73/1964 Zb.) je v plnej kompetencii príslušného ministerstva (§ 14a ods. 1 a 4 zák. č. 403/1990 Zb.). Preto nemožno súhlasiť s názorom dovolateľa, že súdy rozhodli v rozpore s dispozitívnym právom a dôkazným bremenom žalobkyne. Neposkytnutie peňažnej náhrady v zákonom určenej lehote (§ 19 ods. 4), t.j. uplynutím jedného roka po tom, čo príslušné ministerstvo výzvu dostalo (v danej veci 26. apríla 1991), omeškanie s výplatom náhrady nastalo priamo zo zákona a žalovaný, ako to správne uzavreli obidva súdy je v omeškaní s výplatom peňažnej náhrady, s právnymi následkami zaplatiť úroky z omeškania (§ 517 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, nariadenie vlády č. 87/1995 Z.z.).

Z uvedených dôvodov dovolací súd nezistil, že by rozhodnutia súdov vychádzali z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 243f ods. 1 písm.c/ O.s.p.), tak ako to obsahovo vymedzil generálny prokurátor v mimoriadnom dovolaní, preto mimoriadne dovolanie zamietol (§ 243b ods. 4 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.).

V dovolacom konaní procesne úspešnej žalobkyne vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovanému, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 v spojení s § 224 ods. 1, § 142 ods. 1 O.s.p. a § 148a ods. 2 O.s.p.). Žalobkyňa si náhradu trov dovolacieho konania uplatnila a ich výšku vyčíslila. Dovolací súd v zhode s doterajšou jeho praxou (napr. uznesenie z 13. októbra 2008 sp.zn. 3 Cdo 196/2008) vzal zreteľ k tomu, že právny zástupca túto zastupoval už v konaní pred súdmi nižšieho stupňa. Dovolací súd preto pri rozhodovaní o výške trov právneho zastúpenia v dovolacom konaní nepriznal žalobkyne náhradu trov právneho zastúpenia za úkon právnej služby a to prevzatie, príprava a prvá porada s klientom (§ 14 ods. 1 písm.a/ vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, ďalej len „vyhláška“). Žalobkyne priznal náhradu trov dovolacieho konania za jeden úkon právnej služby advokáta, ktorú poskytol vypracovaním vyjadrenia k mimoriadnemu dovolaniu (doručené dovolaciemu súdu 24. novembra 2008) a to podľa § 14 ods. 1 písm.c/ vyhlášky, v celkovej výške 64,18 € (1/13 výpočtového základu na rok 2008, § 11 ods. 1 písm.a/ vyhlášky vo výške 48,63 € + 9,24 € daň z pridanej hodnoty + 6,31 € režijný paušál). O povinnosti zaplatiť priznané trovy k rukám advokáta rozhodol dovolací súd v súlade s § 149 ods. 1 O.s.p.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. augusta 2010

JUDr. Eva Sakálová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová